

Serghei COLOȘENCO



CENTENARUL UNIRII 1918 - 2018



# CENTENARUL UNIRII

BIBLIOTECA REBUS

149



ROMÂNIA  
1918-2018 | SĂRBĂTORIM ÎMPREUNĂ

Editura SFERA  
2018



## DECRET REGAL

*Prin care se promulgă unirea Transilvaniei  
cu România.*

*1918, decembrie, 24, București*

*Ferdinand I -*

*Prin grația lui Dumnezeu și voința națională, rege al  
României, la toți de față și viitori, sănătate:*

*Asupra raportului președintelui Consiliului nostru de  
Miniștri sub nr. 2171 din 1918: luând act de hotărârea unanimă  
a Adunării Naționale din Alba Iulia.*

*Am decretat și decretăm:*

*Art. I. Ținuturile cuprinse în hotărârea Adunării Naționale  
din Alba Iulia de la 18 noiembrie/1 decembrie 1918 sunt și  
rămân de-a pururi unite cu Regatul României.*

*Art. II. Președintele Consiliului nostru de Miniștri este  
însărcinat cu aducerea la îndeplinire a decretului-lege de față.*

*(„Monitorul oficial”, nr. 212, din 13/26 decembrie 1918, p. 3749)*

# CRONOGRAM

La înfăptuirea istoricului eveniment de la 1 Decembrie, de la Alba Iulia, s-au implicat, printre alții, **VAIDA VOEVOD**, **V. GOLDIȘ**, **V. LUCACIU ȘI I. HOSSU**.

**ÎNTREBAREA-I: VOI ȘTIȚI ANUL UNIRII?**

Calculați literele cu valoare de cifre și îl veți afla.

---

## ANII UNIRII

$$\begin{array}{cccccccccccc} \odot & \bullet & \circ & \circ & + & \odot & \circ & \circ & = & \odot & \ominus & \circ & \circ \\ & & & & & \oplus & & & & & & & & + \\ & \odot & \circ & \circ & - & \oplus & \odot & = & & & \ominus & \ominus & & \end{array}$$

---

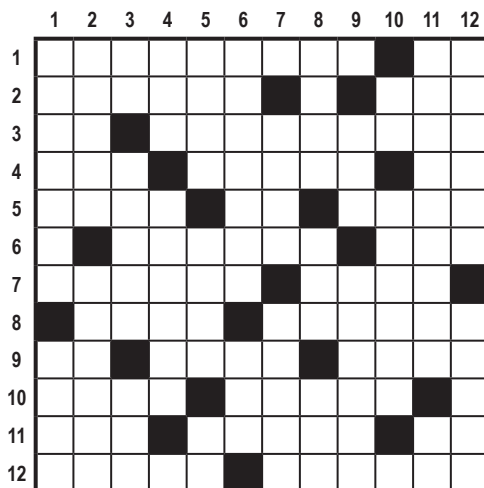
$$\begin{array}{cccccccccccc} \odot & \ominus & \circ & \circ & + & \odot & \ominus & \ominus & = & \odot & \ominus & \ominus & \ominus \\ & & & & + & & & & + & & & & & + \\ & & & \ominus & + & \ominus & \circ & = & & \ominus & \ominus & & & \end{array}$$

---

$$\odot \ominus \circ \ominus + \oplus \circ \ominus = \odot \ominus \odot \ominus$$

Făcând un calcul corect veți obține anii Marelor Uniri ale provinciilor istorice care au format, în timp, România Mare: Țara Românească, Moldova, Oltenia (cu Banatul), Transilvania (cu Crișana și Maramureșul) și Dobrogea.

# PRIMA UNIRE



**ORIZONTAL:** **1)** Orașul din inima Transilvaniei în care Mihai Viteazul intră triumfal la 21 oct. / 1 nov., după bătălia de la Șelimbăr (18/28 octombrie 1599), întreg teritoriul trecând sub autoritatea lui (2 cuv.) – Șelimbăr, 57! **2)** Doctorul Bartolomeu, care-i trimite arhiducelui Maximilian o scrisoare, la 7 decembrie 1599, informându-l că Mihai Viteazul păstrează pentru sine Transilvania – Suveran slav. **3)** Curele! – Regele cu care Mihai Viteazul s-a aflat în conflict armat și care i-a trimis o somație ca să renunțe la unirea Moldovei cu Transilvania și Țara Românească, înainte de 11 martie 1600. **4)** Coautor al romanului „Douăsprezece scaune” – Ungurul Ungnad consemnează în raportul său din 12 februarie 1600, scris la Alba Iulia, hotărârea lui Mihai de a păstra Transilvania – Diftong latin. **5)** Localitate în Franța – Curea! – Clădire de locuit. **6)** Limba în care Cancelarul Naprágy a răspuns lui David Ungnad și lui Mihai Székely, în urma discuțiilor privind păstrarea Transilvaniei de către Mihai Viteazul – Post german de televiziune (siglă). **7)** Nume feminin – Controale la graniță. **8)** Erou din „Odiseea” lui Homer – Intrarea lui Mihai Viteazul în Alba Iulia, pe un armăsar de rasă, imortalizată pe pânză de D. Stoica. **9)** Zoe Neacșu – A da cu sabia – Radical chimic. **10)** Comisul martor la actul de danie făcut de Mihai Viteazul, la 15 iulie 1600, lui Dragomir, Bucur, Oprea și Aldea drept de „ocină la Mândra” – Capitala

de unde împăratul Rudolf al II-lea dă la 12 septembrie 1600 un rescript prin care recunoaște stăpânirea lui Mihai Viteazul în Transilvania. **11)** Poezia pe care Vasile Alecsandri o dedică statuii lui Mihai Viteazul, publicată în 1876 – Penele negre ale acestei păsări din Baleare ornau căciula „ce-i acoperea capul”, iar de cingătoare „atârna o sabie de aur cu cincizeci de nestemate roșii”, este descrierea făcută domnitorului la intrarea în Alba Iulia, 1 noiembrie 1599 – Mihai Viteazul. **12)** Istoric englez, care în *Documente* descrie domnia lui Mihai Viteazul în Țara Românească și Transilvania (E. D.) – Tovarăși de arme.

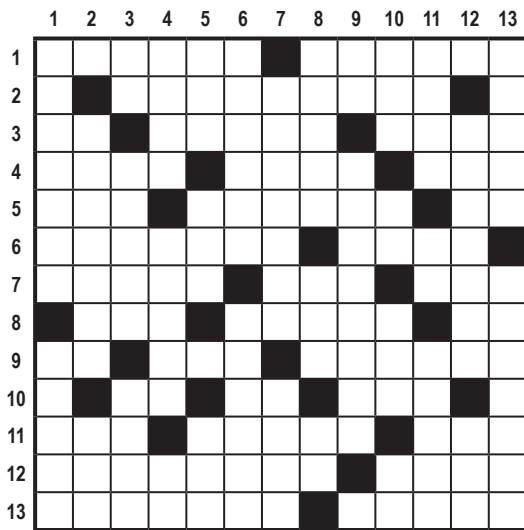
**VERTICAL:** **1)** Luna anului 1600, când în ziua de 12, la Făgăraș, Mihai Viteazul, domn al Transilvaniei, întărește lui Strava, Cazan și Brateș, satul Sărata din Țara Românească – Ban polonez. **2)** Agentul englez, care la 28 ianuarie 1600 face un raport „referitor la recunoașterea de către Poartă a unirii Transilvaniei cu Țara Românească” – Darul făcut de David Ungnad lui Mihai Voievod: „imperială de aur, bătută cu diamant și rubin, pe care o purtase el ca medalion la gât.” **3)** Bogdan Zamfir – Acestui rege (al III-lea) ambasadorul Gullien de Santa Clemente îi trimite la Viena, la 15 ianuarie 1600, raportul în care relatează modul în care Mihai Viteazul guvernează Transilvania și despre intențiile sale de a uni Moldova cu celelalte țări române –

Partea din trupul lui Mihai care se află la Mănăstirea Dealu, din județul Dâmbovița. **4)** „Automatic zero set” (abr. inf.) – Ban al Craiovei amintit în „Documenta Romaniae Historica. B. Țara Românească”, vol. XI, 1975. **5)** „Institut d’Études Internationales et de Développement” (siglă) – Râu în Maramureș – Intrarea în Cetate! **6)** Țara care s-a opus vehement unirii Transilvaniei cu Țara Românească și Moldova – Prefix pentru cai. **7)** Logofătul cel bătrân, care a scris la 8 august 1600 actul ce întărește mănăstirii Coșuna satul Radovanul, din Oltenia, din porunca Voievodului Mihai... – ...iar acest logofăt a scris un asemănător act la 15 iulie 1600, „în cetatea de scaun în Alba Iulia”. **8)** În acest oraș din Moldova Mihai Viteazul întărește la 27 mai 1600 posesiunile mănăstirii Neamț – Părinte – Aoleu, a început! **9)** 1600, la romani – Sprinteni. **10)** Intrarea în turn! – Trupele lui Mihai, care au învins oastea lui Andrei Báthory la Șelimbăr, la 18/28 octombrie 1599, au înlesnit intrarea voievodului în Alba Iulia. **11)** Așezămintele bisericesti întărite de Mihai Viteazul prin acte, la Coșuna, lângă Craiova, la Neamț ș.a. – Mihai Turcu. **12)** Ținutul Transilvaniei pe care Mihai Viteazul l-a alipit Țării Românești și Moldovei în anul 1600, înfăptuind astfel Prima Unire – Învață primii istoria.

**Dicționar:** ILF, LOIC, RTL, OPOS, AOL, MDC.

# ALEXANDRU IOAN CUZA

## ( 1820 - 1873 )



**ORIZONTAL:** 1) Localitate în Țara de Jos a Moldovei, unde, la 20 martie 1820, s-a născut Alexandru Ioan Cuza. Sursele care atestă locul și data nașterii le datorăm istoricilor A. D. Xenopol, T.W. Riker, C.C. Giurescu, Dumitru Ivănescu ș.a.; monumentul funerar așezat de Doamna Elena Cuza pe fostul mormânt de la Ruginoasa; Almanahul de la Gotha, unde au fost trimise informațiile privind biografia domnitorului; certificatul de deces, întocmit de oficialitățile din Heidelberg; cererea adresată Secretariatului de Stat al Moldovei de către A.I. Cuza, la 16 mai 1854, prin care solicită eliberarea pașapoartelor necesare deplasării la Karlsbad – Primarul din Tohania Buzăului, cel care-i mulțumește domnitorului pentru atitudinea luată față de Poartă: „...iacă adevăratul domn al României, iacă cum sprijină drepturile țarei...” (Panait). 2) Satul din județul Iași, unde se află Palatul neogotic construit în 1811 de vistiernicul Săndulache Sturza, după planurile unor meșteri străini și cumpărat de Alexandru Ioan Cuza în 1862. Pe lângă castel (parter + etaj) a fost ridicată o biserică și o clopotniță. Curtea, înconjurată cu ziduri ornamentate, adăpostește parcul apreciat prin frumusețea și varietatea plantelor. În apropiere, pârâul îndiguit a format un iaz, înconjurat cu sălcii pletoase. Lângă biserică au fost înmormântați Alexandru Ioan Cuza, la 29 mai 1873, și cei doi fii ai săi, Dimitrie, la 21 octombrie 1888, și Alexandru, în 1889. 3) Radu Ichim – Codul juridic din 4/16 decembrie 1864, alcătuit pe temeiul Codului napoleonean, utilizat fiind și cel civil italian, cuprinde și unele prevederi ale vechiului drept românesc, dar și unele dispoziții progresiste; împreună cu acest cod a fost promulgat și codul penal – Muzeografa ieșeană, autoarea volumului „Contribuții la o bibliografie Alexandru Ioan Cuza”, Editura „Junimea”, Iași (2005) și al articolului „Titu Maiorescu despre Cuza”, „Cronica”, Iași (Virginia). 4) A opri trecerea – A se descuraja (înv.) – International Development



Association (siglă). 5) Măsură veche, împrumutată de la turci, variind de la o regiune la alta, intrată în folclor ca fiind a lui Cuza; în timpul domniei acestuia, măsura a fost egală pretutindeni – Documentele care se referă la Alexandru Ioan Cuza și la activitatea sa de „locotenent șef al Oastei”: „la 2 noiembrie 1858, în baza dispozițiilor sale către șefii de unități militare, granițele Moldovei sunt ocupate de trupe regulate spre a se înlătura orice surpriză neplăcută din exterior, acum când se apropiau alegerile pentru Adunarea Electivă”, apud Dumitru Ivănescu – Folosință. 6) Satul situat pe direcția Vaslui-Iași, unde, pe moșia lui Iordache Rosetti, postelnicul, la conacul ridicat pe un deal, a copilărit Elena, fiica, viitoarea soție a lui Alexandru Ioan Cuza, și unde acesta a poposit în nenumărate rânduri. În curtea conacului se află cavoul familiei Rosetti – Clasic al penelului, cel care considera pictura drept „mobilul cel mai puternic al înălțării cugetului și al dezvoltării simțămintelor de mărire și naționalitate”, autorul pânzelor „Votul de la 24 ianuarie”, „Hora Unirii de la Craiova” ș.a. (Theodor; 1831-1891). 7) Muzician român (1878-1927) – Armele de artilerie comandate la Paris (2/14 martie 1864) de ministrul de război lui Alexis Godillot, furnizorul armatei române, să le expedieze împreună cu obuzele cu fuzee. În comandă mai erau și „o mie două sute de cutii de mitralie, calibru patru, douăzeci de mii de astuzurșuri” (sg.) – Luna anului 1864, când domnitorul dizolvă, la 2/14, Adunarea, mesajul fiind citit de Mihail Kogălniceanu. În Proclamația pentru țară supune la votul populației proiectul de statut. 8) Suffix românesc cu sens de „calitate” – Istoricul ce a publicat în 1909, la Bacău, lucrarea „Domnia marelui domnitor român Alexandru Ioan I. Cuza”, în care admirația totală față de domnul Unirii este nota dominantă (Mina – Erou central!) 9) Locul sigiliului (abr.) – Cui turtit – Poet rus (Sergei; 1895-1925). 10) Iancu Alecsandri – Alexandru Sihleanu – Localitate în Australia. 11) Scriitorul român, autorul „romanului popular” intitulat „Cuza Vodă”, apărut în 1928 (Vasile; 1871-1931) – Preotul Ioan, cel care în articolul „Preoțimea și detronarea lui Cuza”, apărut în „Mitropolia Olteniei” (1966), relevă faptul că și după detronare, unii preoți de țară pomeneau la slujbe numele fostului domn și nu pe acela al lui Carol I (C.C. Giurescu) – Codul aeroportului Galapagos (Ecuador). 12) Istoric român, autoarea titlurilor „Colonelul Alexandru Cuza, domn al Moldovei” (1969) și „Vasile Alecsandri susține alegerea domnului Unirii” (1982), apărute în revista „Magazin istoric” (Maria) – Haină bărbătească de ceremonie, de culoare neagră, scurtă în față și terminată la spate cu două cozi lungi și înguste. 13) Mama lui Alexandru Ioan Cuza, născută Cozadini, într-o familie greco-italiană. Același nume l-a purtat și o soră a viitorului domnitor – Alt istoric ieșean, cel care publică „95 de ani de la moartea lui Al. I. Cuza”, în 1968, „Alexandru Ioan Cuza, omul, domnitorul”, „Cuza Vodă față de lupta popoarelor pentru emancipare națională” și „Înnoirea structurii social-economice a României în anii domniei lui Cuza Vodă”, toate trei în 1973 (Leonid; 1931-1998).

**VERTICAL:** 1) Localitate din ținutul Fălciului, unde, în aprilie 1784, s-a născut Ioan Cuza, fiul lui Neculai Cuza (1755-1806) și Nastastiei, născută Adam. Tatăl viitorului domn mai avea proprietăți și la Deleni, în același ținut, și casă în târgul Bârlad – Autorul tomului „Istoria Unirii românilor”, din 1937, în care Al.I. Cuza apare între paginile 263-272, iar în 1946 publică „Problema transilvană în timpul lui Cuza și Carol I” (Ioan; 1880-1967). 2) Grecul Andreos, cel care, împreună cu G. Callivolás, Gheorghios Eftimiu și Teodoros M., a înaintat domnitorului o petiție în care se exprima nemulțumirea față de Legea agrară din 1864 – Organizația Națiunilor Unite (siglă). 3) Radu Rosetti – Membru activ al Comitetului Unional din Iași, susținător al lui Alexandru Ioan Cuza, evocat în ziarul italian „Il mondo litterario”, în numărul din 6 martie 1858, autor fiind filoromânul Vegezzi-Ruscala, apud C.C. Giurescu (Dimitrie) – Localitate în insula filipineză Mindanao. 4) Publicist bărlădean, autorul articolului „Domnitorul Alexandru

Ioan Cuza, personaj literar”, inclus în volumul antologic „Posteritatea lui Alexandru Ioan Cuza”, Editura „Sfera”, Bârlad, 2008 (Mihai) – Fiica postelnicului Iordache Rosetti și a Ecaterinei Sturza, născută la 17 iunie 1825, la Iași, căsătorită la 30 aprilie 1844 cu Alexandru Ioan Cuza, devenind la 24 ianuarie 1859 Prima Doamnă a României. A copilărit la Solești (Vaslui) și a locuit la Galați, la Iași, la Ruginoasa (Iași), la București. L-a urmat pe soț la Paris, Viena, Ems (Germania), Cernăuți. După moartea acestuia, s-a stabilit la Piatra Neamț, unde a trăit modest și discret, plecând la cele veșnice la 3 aprilie 1909, fiind înhumată la Solești, alături de părinți – Nicolae Tonitza. 5) Funcția de comandant al pedestrilor însărcinați cu paza orașului Galați, pe care Alexandru Ioan Cuza a primit-o prin decret domnesc la 10 decembrie 1843 (pl.) – În felul acesta – Piesă de harnașament (var.). 6) Desfacere legală a unei căsătorii, care, prin codul civil legiferat la 4/16 decembrie 1864, a fost instituit civil, în locul celui religios – Proprietarul unei moșii. 7) Unul din protejații lui Carol Davila, înscris la Facultatea de medicină din Paris, purtând titlul de „elev medic militar”, a adus în țară (la 10 februarie stil nou, 1864) „o scrisoare a agentului nostru din capitala Franței și mai multe sigilii ce fuseseră comandate”, apud C.C. Giurescu – Bancher și om de afaceri vinez, aromân la origine, invitat de Alexandru Ioan Cuza în anul 1865, „să participe, cu capitalul său, la opera de înzestrare a țării cu drumuri, căi ferate, bancă de emisiune și instituții de credit”. 8) A înfrumusețat o situație – Codul aeroportului Quvea (Noua Caledonie) – Grup central! 9) Alexandru Adam – Unul dintre istoriografi ieșeni ai lui Al. I. Cuza, autorul volumului „Alexandru Ioan Cuza în conștiința posterității”, Editura „Junimea”, Iași, 2001 (Dumitru; 1939-2011). 10) Literă chirilică – Eliza Marghiloman – Acestui prozator român i-a apărut în 1983 „Romanul nopții de februarie. Plângerea domnului Alexandru” (Corneliu) – Florin Olteanu. 11) Orașul moldovean de care este legat Alexandru Ioan Cuza. Aici a locuit un timp și a cunoscut-o pe Elena Rosetti, viitoarea soție, în casa Didiței Mavrocordat; aici se căsătorește; la 29 martie 1848 s-a aflat la hotelul „Petersburg” și a semnat „Petiția proclamațiune a boierilor și notabililor Moldovei”, cu cele 35 de puncte; în sala „Elefant” de la Cabinetul de științe naturale este propus ca domn de către N. Pisoschi, la 3 ianuarie 1859, iar la 10 ianuarie Vasile Alecsandri face cunoscut secretarului de stat al Țării Românești alegerea domnului în persoana colonelului Cuza, sub numele de Alexandru Ioan I „cu mila lui Dumnezeu și voința națională, domn al Moldovei”; în fosta reședință a lui Cuza Vodă s-a inaugurat în 1959 „Muzeul Unirii” – Alexandru Moruzi – Om politic, diplomat și scriitor român, militant pentru Unirea Principatelor, agent diplomatic al României la Constantinopol, un apropiat al lui Alexandru Ioan Cuza, a susținut politica reformatoare a acestuia. Într-o scrisoare adresată lui Arthur Baligot de Beyne, șeful cancelariei domnești, datată 10/22 august 1862, îl descrie pe domnitor: „Nici inteligența, nici cunoștințele nu-i lipsesc; a fost bun judecător și bun administrator, cunoaște acestea perfect, așa încât ar putea lumina sub acest raport pe orice ministru” (Costache; 1812 -1896). 12) Organul legislativ al tânărului stat român, ales pe baza „stipulațiilor electorale”, anexate Convenției. În urma ședinței din 24 ianuarie 1859 a fost ales ca domn al României Alexandru Ioan Cuza, „cu larg ecou pe toată întinderea pământului românesc, de o parte și de alta a Carpaților” (pl.) – Punctul adunare corespondență (abr.). 13) Fostul coleg al lui Al.I. Cuza la pensionul francez al lui Victor Cuénim (Cunin), la Iași, alături de Mihalache Kogălniceanu, Vasile Alecsandri, Matei Millo și verii săi primari Nicolae, Ioan și Panaite Docan, ajuns ministru de finanțe (1860), prefect de poliție la Iași, în 1863 (Eugen) – Ziarist, poet și om politic, care în gazeta „Dâmbovițeană”, nr. 66, din 15 iunie 1860 publică articolul „Misiunea domnitorului Alexandru Ioan I” (Radu; 1832-1873).

**Dicționar:** OCEI, ETE, CUE, GPS, IPIL, UVE, PSI.



[ÎNTÂI DECEMBRIE...]

Nichita Stănescu

Întâi Decembrie e harta dintâi  
și pe urmă.  
E Histria,  
Sarmisegetusa  
și Ulpia salutându-l Vivat!  
pe principele Mihai.

Întâi Decembrie e 1918.  
Întâi Decembrie e mâine.  
Întâi Decembrie e gustul dulce  
al pâinii dodoloațe.  
Întâi Decembrie suntem chiar noi.

	1	2	3	4	5	6	7	8
1		■					■	
2		■					■	
3		■					■	
4		■					■	
5		■			■		■	
6		■					■	
7		■					■	
8		■			■		■	
9		■			■		■	

**ORIZONTAL: 1)** Specii de insecte cu prima pereche de picioare prevăzute cu clești. **2)** Material care prezintă, la temperatura ambiantă, polarizație electrică permanentă fără a fi deformat. **3)** Traducătorul gruzin al poeziilor lui Mihai Eminescu (Grigol). **4)** Executantul unor serii de sărituri și căzături spectaculoase. **5)** Cea mai mică dimensiune (fem.). **6)** Unul peste altul. **7)** Orgă mică, portativă, acționată prin învârtirea unei manivele. **8)** Cunoscut regizor de teatru și de cinema (Lucian). **9)** Animal tetrapod.

**VERTICAL: 1)** Haină – Centimetru pe secundă (abr.) – „Fondul Proprietății Private” (siglă). **2)** Orașul de pe Mureș, unde la 18 nov./1 dec. 1918 a avut loc Adunarea Națională care a proclamat unirea Transilvaniei, Banatului, Crișanei și Maramureșului cu România (2 cuv.). **3)** Măsoară timpul – Pepene! – Sunt în pantă! **4)** Miez de nucă! – A ști, în cronici – Curse de marș! – Perete! **5)** Munte în Italia (2391 m.) – Om politic, participant activ la Marea Unire (Iuliu). **6)** „Ordonanță” (abr.) – Afirmatie – Deasupra – Disc mare de 33 cm. **7)** Hotărârea luată de Marea Adunare Națională și citită participanților de la 1 decembrie 1918, la Alba Iulia, de către Vasile Goldiș. **8)** Fire textile – Mare veselie – Cântăreț antic grec.

**Dicționar:** SCI, STIA, AED.

## ORAȘUL UNIRII

(Metagramă anagramată:

XXXXXXXXCX =

XXXX XUXXX)



# PARTICIPANȚII

	1	2	3	4	5	6	7
1		■				■	
2		■				■	
3		■			■	■	
4		■			■	■	
5	■	■			■	■	
6		■		■	■	■	
7		■	■			■	
8		■				■	

**ORIZONTAL:** 1) Semn grafic în formă de arc. 2) Plasele de la volei și de la tenis. 3) Colorant sintetic roșu-vișiniu. 4) Instrument medical folosit la injecții (var.). 5) Călător. 6) Dreaptă dusă din vârful unei piramide pe mijlocul oricăreia dintre laturile bazei. 7) Referitor la o particulă elementară a

radiației luminoase care nu poate exista în stare de repaus. 8) Uimiri, uluiri.

**VERTICAL:** 1) „Australian Fellowship of Evangelical Students” (siglă) – Foile crocante de la cornele de înghețată. 2) Avocat, diplomat, publicist și om politic (1865-1934). La 1 Decembrie 1918 conduce, în calitate de vicepreședinte, Marea Adunare Națională de la Alba Iulia. Depune la Parlamentul României proiectul de lege privind unirea Transilvaniei cu România, alături de cele privind unirea Basarabiei și Bucovinei cu Vechiul Regat, prezentate de Ion Incuț și Ion Nistor(2 cuv.). 3) Strigăt în cântecele tiroleze – Sunet de trompetă. 4) Soprană română (Charlota; 1857-1924) – Din ce în ce. 5) Aurul, ca simbol – Leșin! – Stinghereală. 6) Istoric, profesor universitar, academician și om politic (1888-1962). Secretar al Adunării de la Alba Iulia (1 dec. 1918), joacă un rol însemnat în unirea Transilvaniei cu România (Silviu). 7) Usturoiat (reg.) – Stâlpii din podgorii.



## SĂRITURA CALULUI

I	O	N	L	U
I	U	L	S	A
H	U	U	I	I
I	U	U	M	S




Numele a doi militanți pentru unirea românilor din Transilvania cu Țara-mamă.

1) Despre acest episcop greco-catolic s-a spus că „forța spiritului i-a dat puterea să nu se supună niciodată, să rămână om în picioare în chiar momentul când mâinile și picioarele erau legate.” (Cardinalul Marty, Paris, 17 oct. 1973). 2) „Personalitate incoruptibilă și de o mare energie în lupta de opoziție, fără înclinație pentru confortul material, a fost omul politic prin excelență, preocupat permanent de destinul țării” (Stan Stoica).

Cheia: 5,5; 5,5

## PROVINCIILE

Folosind mișcarea calului de la jocul de șah, veți afla numele celor patru provincii care au dorit alipirea lor de România. Unirea lor cu Țara-mamă s-a înfăptuit la **1 Decembrie 1918**.

T	A	A	C	A	E	I
V	T,	R	M	N	R	N
R	A,			Ș	A,	R
A	L	A	M	A	S	I
N	A	N	I	Ș	U	B

## ARITMOGRIF

	6	19	1	17	2	2	1	16	20	
A	1	2	3	1	4	5	2	4	1	B
	7	1	12	11	8	14	9	14	14	
	8	11	5	9	15	15	16	17	1	
	9	10	13	14	17	18	13	9	12	
	10	1			1			11	1	
	4								16	

A – B: Orașul Unirii (2 cuv.).

**VERTICAL:** Orașe din provinciile care s-au unit cu România.

## TRIUNGHI

	1	2	3	4	5	6	7	8
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								

**ORIZONTAL și VERTICAL:**

- 1) Istoric, profesor universitar, academician și om politic, născut la 13 martie 1888, com. Gurasada, județul Hunedoara. Secretar al Adunării de la Alba Iulia (1 dec. 1918), joacă un anumit rol în unirea Transilvaniei cu România (Silviu).
- 2) Țara-mamă cu care s-au unit provinciile din vest la 1 Decembrie 1918.
- 3) Evocările pe care le face Alexandru Vaida-Voevod despre evenimentul Marii Uniri în „Memorii”, 4 vol., 1994-1997 (inf.).
- 4) Ziaristul care avea 6 ani în anul Unirii (Gheorghe).
- 5) Pontaj mediu!
- 6) Numărul manifestanților la Marea Adunare de la Alba Iulia (1 Decembrie 1918).
- 7) Ieșirea din Alba Iulia!
- 8) Intrarea în România!

## PATRIARHUL

(Rebo metagramă anagramată:

$8 + XXXA = 5, 7)$

R



## MILITANȚII

	1	2	3	4	5	6	7
1	■	■	■	■	■	■	■
2	■	■	■	■	■	■	■
3	■	■	■	■	■	■	■
4	■	■	■	■	■	■	■
5	■	■	■	■	■	■	■
6	■	■	■	■	■	■	■
7	■	■	■	■	■	■	■
8	■	■	■	■	■	■	■

**ORIZONTAL: 1)** Militant din Transilvania, unul din cei șase membri ai Partidului Național Român din Consiliul Național Român Central care a coordonat acțiunile mișcării naționale în 1918 (Vasile). **2)** Șant de apărare (înv.) – Luptătorul pentru emanciparea națională a românilor transilvăneni, ales președinte al Adunării Naționale, a fost decorat de regele Ferdinand cu ordinul „Coroana României” în grad de mare Cruce, la 11 dec. 1918 (Gheorghe de Băsești). **3)** Gheorghe Șora – Oraș în insula grecească Samos, din Marea Egee. **4)** Pleacă în est! – „Human Relations Area Files” (siglă). **5)** Priză cu contact la pământ – Înscrise la barou! **6)** Prelatul care a participat la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia, ce a proclamat unirea cu Țara făcând parte din delegația ce a prezentat regelui Ferdinand actul unirii (Miron). **7)** Într-un butuc! – A frânge aluatul din care se face pâinea (reg.). **8)** Medic și om politic, ministru de Interne în guvernul Al. Vaida-Voevod (Nicolae; 1876-1946) – Lac în Irlanda.

**VERTICAL: 1)** Poet, publicist, academician și om politic, implicat în lupta românilor pentru drepturi politice, fondează împreună cu alți 200 de oameni politici Consiliul Național al Unității Române, în 1918, la

Paris, iar după 1 decembrie 1918 se dedică vieții politice din România (Octavian) – Legătură de fire textile înfășurate în formă de colac. **2)** Miez de cocă! – Istoric român, autorul volumelor „Ion I. C. Brătianu. Activitatea politică”, 1992, „Iuliu Maniu. Activitatea politică”, 1995, „Regele Ferdinand (1914-1927). Activitatea politică” (Ivan). **3)** Alt militant pentru Unire, trimis de guvernul român în SUA, Franța, Italia și Elveția pentru a prezenta doleanțele românilor transilvăneni și a organiza unități de voluntari care să lupte cu Puterile Centrale, în 1917 (Vasile). **4)** „Department of Public Health” (siglă) – Episcop greco-catolic de Cluj-Gherla, a citit la 1 Decembrie 1918 *DECLARAȚIA DE UNIRE* în cadrul Marii Adunări Naționale de la Alba Iulia. Împreună cu Miron Cristea, Al. Vaida-Voevod, Vasile Goldiș și C. Brediceanu a prezentat la București, regelui Ferdinand *Declarația de Unire a Transilvaniei cu patria mamă România* (Iuliu). **5)** Ion Pătrașcu – Prezența lui Iuliu Maniu în fața românilor adunați la Alba Iulia când a ținut un strălucit discurs în care a arătat că „noi privim înfăptuirea unității noastre naționale ca un triumf al libertății omenești”. **6)** Istoricul ce a publicat în 1980 la Editura *Facla* din Timișoara volumul „Vasile Goldiș, militant pentru desăvârșirea idealului național. 1 Decembrie 1918” (Gheorghe) – Monarhul Ferdinand, sub domnia căruia s-a înfăptuit Unirea Transilvaniei cu Țara. **7)** Localitatea natală din județul Satu Mare a militantului pentru unire, Vasile Lucaciu – „...ilustrată”, adausul ilustrat la „Poporul român”, ce a apărut la Budapesta, cu întreruperi, săptămânale (între 14 decembrie 1907 – 9 iunie 1919), în care au fost publicate fotografiile lui Vasile Lucaciu, Gheorghe Pop de Băsești, Octavian Goga ș.a. (nom.).

**Dicționar:** OCU, ACA, SOGI, REE.



	1	2	3	4	5	6	7
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							



**ORIZONTAL:** 1) Stil concis. 2) Sistem muntos ce desparte Europa de Asia – Număr restrâns! 3) Poet român, adept întârziat al clasicismului (Costache). 4) Adunarea generală a acționarilor unei societăți comerciale pe acțiuni – Abreviere pe unele monede bătute la Constantinopol. 5) Cetaceu din mările calde, asemănător cu balena. 6) Stradă mică. 7) Cântec de leagăn – Om prefăcut.

**VERTICAL:** 1) Preot, scriitor și om politic, luptător pentru drepturile românilor din Transilvania, supranumit și „leul din Șişești”, născut la 21 ianuarie 1852, com. Apa, jud. Satu Mare. A fost înmormântat la 1 decembrie 1922 cu funeralii naționale (Vasile). 2) Un tip cu purtare sfidătoare. 3) Joc de cărți care constă în realizarea de serii de șapte cărți cu aceeași valoare. 4) Îngrijitorii cailor de poștă (od.). 5) Inginer român, cu lucrări în domeniul ciberneticii, în teoria câmpului electromagnetic și în domeniul antenelor (Edmond). 6) Abreviere uzuală pentru Izo-Nicotinic-Hidrazidă – Miazănoapte. 7) Teolog, academician, primul patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, participant activ la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia, care proclamă Unirea, făcând parte din delegația care prezintă la București, regelui Ferdinand, actul unirii (Miron).

## ISTORICI

1) Avid de câștig. 2) Sclipire (var.). 3) De formă alungită. 4) Arahnidă cu patru perechi de picioare (înv.). 5) Element de compunere pentru os. 6) Serviciu de masă complet. 7) Școlari. 8) Preparat alimentar din pateu de ficat de porc.

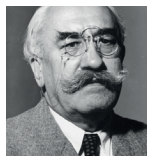
**A – B:** Publicistul și scriitorul transilvănean, autorul volumelor: „Revoluția din 1918 și unirea Ardealului cu România”, 1926, și „Frământările unui an-1918” (Ion).

**C – D:** Istoricul ce a publicat la Sibiu, în 1943, volumul „Un sfert de veac de la Unirea Transilvaniei” (Silviu). De la 1 – 9: Orașul Unirii (2 cuv.).

	A			C
1			5	
2			6	
3			7	
4		9	8	
5				
6		1		
7		2		
8			3	4
	B			D

## SĂRITURA CALULUI

U	I	A	V	A
X	E	V	D	N
A	R	V	L	O
O	E	D	D	A



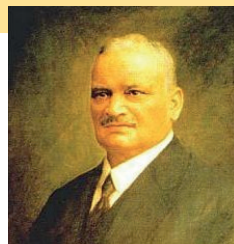
G	I	H	S	E
G	Ă	H	P	E
T	O	E	O	E
B	R	Ș	P	D

Pornind din caseta rasterată și urmând săritura calului de la jocul de șah, veți afla numele celui care la 5/18 octombrie 1918 citește în Parlamentul de la Budapesta, fiind deputat, *Declarația de autodeterminare și despărțire a românilor transilvăneni de Ungaria*. S-a numărat printre principalii artizani ai unirii Transilvaniei cu România de la 1 Decembrie 1918, când a fost ales vicepreședinte al Consiliului Dirigent, șef al departamentului de relații externe și presă: (9, 5-6).

Folosind același procedeu ca la enigma alăturată, veți afla numele luptătorului pentru emanciparea națională a românilor transilvăneni, caracterizat de Iuliu Maniu astfel: „Colaborator lămurit și energic al marelui generații ce ne-a precedat și conducător înțelept al celei de azi; el a înfrunghiat continuitatea luptei naționale și nădejdea, totdeauna tare, într-un viitor mare și glorios al Neamului Românesc”: (8, 3, 2, 7).

## ARITMOGRILĂ

	1	2	3	4	5
1	4	10	6	3	2
2	11	12		1	5
3	9	13	14	7	8



**ORIZONTAL:** 1) Țesătură pufoasă de bumbac. 2) Lucrare, scriere (înv.) – Depresiune cuprinsă între două părți de teren mai ridicate. 3) Agrafe pentru strângerea unor plăgi.

**VERTICAL:** 1) Ardere cu flacăra. 2) Referitor la cal. 3) Simbolurile chimice ale azotului... – și ale fosforului. 4) Sufix românesc, cu sens de „calitate”. 5) Pronume posesiv.

De la 1 – 14: Avocat, diplomat, publicist și om politic (1865-1934). A condus la 1 Decembrie 1918, în calitate de vicepreședinte, Marea Adunare Națională de la Alba Iulia, în care este adoptată Rezoluția Unirii Transilvaniei și a tuturor teritoriilor locuite de români cu România: (6, 5-3)



	1	2	3	4	5
1					
2					
3					
4					
5					



**ORIZONTAL: 1)** Termen de politețe folosit pentru a vorbi cu (sau despre) o femeie căsătorită. **2)** Cleric musulman care avea atribuții legislative. **3)** Oraș în nord-estul Franței (Champagne), unde la 2 septembrie 1870 forțele franceze ale împăratului Napoleon III au fost înfrânte de armatele prusiene. **4)** Lucrători din domeniul căilor ferate.

**VERTICAL: 1)** Neapărat (pop.). **2)** Vine de la Alexandru. **3)** Constructorul Labirintului din insula Creta (mit.). **4)** Neplăcuți la gust.

**5 – Orizontal și Vertical:** Om politic român, unul dintre conducătorii luptei politice de eliberare a românilor din Transilvania de sub stăpânirea austro-ungară (1873-1953). A publicat în 1934 volumul „Unirea Ardealului”.

## CARTE DE VIZITĂ

(5, 7, 9)



Forul superior care a proclamat  
UNIREA.

## ACTE ISTORICE

(Rebo eliptic anagramat:

$$3 + 5 + (3) = 10)$$



## PRIN ȚARĂ

A

3	1	3	1	15	1	9
	6	1	2	1	7	
	11	4	3	4	5	
6	1	2	1	8	1	13
	1	7	4	7	1	
	1	12	5	9	1	
	12	1	2	1	5	
	3	14	4	5	11	
6	1	10	1	6	1	2

B

Coloana verticală A – B:

Orașul Unirii (2 cuv.).

Pe coloanele orizontale localități din țara noastră.

(Rebo cu incastru anagramat:

$$7 + 3 = \text{XXXXXXXXXXE})$$

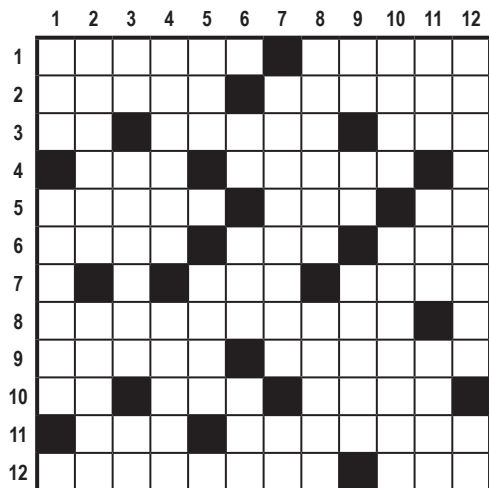


(Rebo eliptic anagramat:

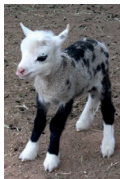
$$6 + (4) = 9)$$



# 1 DECEMBRIE



(Biverb eliptic anagramat:  
 $3 + 5 + 3 + (4) = 5, 9$ )



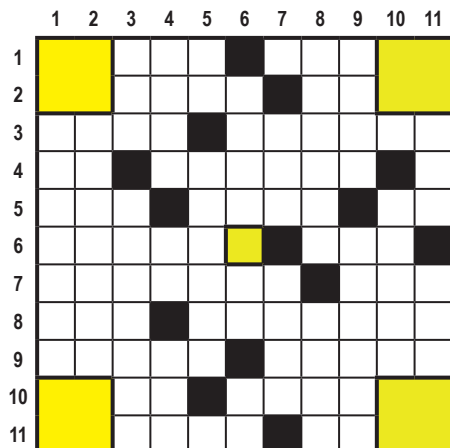
**ORIZONTAL: 1)** Compozitor, orchestrator, dirijor și pianist român, a compus muzică ușoară, corală, de film, născut la 1 decembrie 1927, la Caracal (Radu) – Avocat, diplomat, jurnalist și om politic, contemporan cu Unirea (Nicolae; 1840-1920). **2)** Act istoric înfăptuit la 1 Decembrie 1918, când Vasile Goldiș, militantul pentru drepturile românilor din Transilvania, ține la Alba Iulia discursul solemn și expunerea Rezoluției – Solist de operă, regizor și compozitor român trecut la cele veșnice la 1 decembrie 1968, la Cluj-Napoca (Nicolae). **3)** Diftong latin – Organizația culturală a românilor din Transilvania, înființată la Sibiu la 6 septembrie 1861, a avut un rol important în evenimentele de la 1 decembrie 1918 (siglă) – Pagini de istorie! **4)** A cunoaște – Avocat și om politic, unul dintre principalii artizani ai unirii Transilvaniei cu România; în fața românilor adunați la Alba Iulia ține un strălucit discurs, la 1 decembrie 1918 (Iuliu; 1873-1953, închisoarea Sighet). **5)** Primul decan al Facultății de Medicină din Iași, înființată la 1 decembrie 1879 (prof. dr. Leon – 1853-1912) – Televiziunea Târgu Mureș (siglă) – Fănuș Neagu. **6)** Locuință boierească fortificată din Oltenia (sec. XVIII) – Anastasia alintată – Literă din alfabetul arab. **7)** Localitatea sătmăreană unde s-a născut Vasile Lucaciu, la 21 ianuarie 1852, alt luptător pentru drepturile românilor din Transilvania – „Atheist Agnostic and Secular Society” (siglă). **8)** „Bardul din Mircești”, autorul poeziei „Pohod na Sybir”, apărută în numărul din 1 decembrie 1871 al revistei „Convorbiri literare” (Vasile). **9)** Unul din supranumele regelui Ferdinand, celelalte fiind *Întregitorul* și *Regele Țăranilor*, marcându-se astfel principala sa realizare: Marea Unire de la 1 Decembrie 1918

(pl.; neart.) – Element chimic alb, dur cu proprietăți radioactive, descoperit în 1789 de germanul Martin Heinrich Klaproth (n. 1. dec. 1748). **10** Acum! – Mamifer tibetan – Un tip iscusit. **11** Luptătorul pentru emanciparea națională a românilor transilvăneni, Gheorghe de Băsești (1835-1919) căruia i s-a oferit cinstea de a fi ales președinte al Marii Adunări Naționale de la Alba Iulia, care a hotărât unirea Transilvaniei cu România, la 1 Decembrie 1918 – Despre acest patriot Nicolae Iorga a spus că a fost „Un simbol pentru mulțimile care văd și simt, lucrează și biruiesc prin simbol”, făcând referire la evenimentele de la 1 Decembrie 1918 (Vasile). **12** Profesor și publicist brașovean, președinte al „Astreii” transilvănene, în perioada 1912-1922 (Andrei) – Istoric român, autorul medalionului despre Vasile Goldiș (1862-1934) inclus în „Dicționar biografic de istorie a României”, 2008 (Stănel).

**VERTICAL: 1**) Orașul Washington, fondat în anul 1791 devine capitala acestui stat american la 1 decembrie 1800 – Unitate de învățământ înființată la Brașov, la 1 decembrie 1544 bazată pe principii umaniste. **2**) Omul de geniu al muzicii românești care la 1 decembrie 1907 interpretează pentru prima oară în Franța „Concertul nr.7 pentru vioară”, de W. A. Mozart, cu orchestra Concertelor Colonne – Râu în Slavador. **3**) Cuprins de frig! – Oraș-port la Dunăre unde la 1 decembrie 1971 a avut loc dezvelirea statuii lui Mircea cel Bătrân, creație a sculptorului Ion Jalea – În cort! **4**) Alt oraș-port la Dunăre. Aici a văzut lumina zilei, la 1 decembrie 1931, Ion (Johnny) Răducanu, interpret și compozitor român de jazz – Obiect de podoabă care se prinde de ureche cu ajutorul unui arc. **5**) Monedă divizionară romană de aramă – Continentul în care a fost inaugurat primul metrou, la 1 decembrie 1927, în Tokyo, Japonia. **6**) Teme! – Nordul Spaniei! – „Consiliul Local Sibiu” (siglă). **7**) Inginer și om politic român, unul dintre artizanii de frunte ai Marii Uniri, alături de Iuliu Maniu și de perechea regală Ferdinand-Maria. A prezidat primul guvern (29 nov. 1918 - 12 sept. 1919) din istoria României din care au făcut parte reprezentanții tuturor provinciilor istorice (1864-1927) – Truc final! **8**) Țară europeană unde începând cu 1 decembrie 1922 și-a început activitatea Uniunea Internațională a Căilor Ferate (cu sediul în capitala acestei țări), România fiind membru fondator– Revista bucureșteană la care a debutat Mihail Sadoveanu cu schița „Domnișoara M... din... Fălticeni”, semnată *Mihai din Pașcani*. **9**) Pe ele – Iuliu Maniu – „Lumea” în care s-a construit hotelul cel mai înalt de pe glob, 321 m, inaugurat la 1 decembrie 1999, la Dubai. **10**) Țară la nord de statul sclavagist Urartu – Secretoși. **11**) Vapor – Sigla „Federației Societăților Sportive” din România, înființată la 1 decembrie 1912 – Promontoriu în nord-vestul insulei Molokai, din arh. Hawaii. **12**) Una dintre cele mai controversate personalități ale istoriei României, mareșal, președinte al Consiliului de Miniștri și conducător al statului român, contemporan cu evenimentul istoric al Marii Uniri de la 1 Decembrie 1918 (Ion) – Începutul Unirii!

**Dicționar:** TSE, AES, SPA, ETIU, ILIO.

# ACTUL ISTORIC



**ORIZONTAL:** **1)** Înfațișare falsă – A se înfațișa înaintea cuiva. **2)** Braț metallic – A-i fi pe plac. **3)** Pământ, ogor (pl.) – Capsulă botanică formată din două părți (masc.). **4)** Județul Neamț (abr.) – Instrument. **5)** Exclamație de bucurie – Omul de la munte – Con gol! **6)** Deplasare artistică – În orice bagaj! **7)** Dispărută repede (arg.) – Popor slav. **8)** Element de compunere cu sensul „prin, între, de-a curmezișul” – Apariție pe terenul de tenis. **9)** Punct de hrană pentru vite – Încuietoare cu o ureche. **10)** Insulă coraligenă în Oceanul Pacific, în nord-estul arh. Tonga – Impunere cu forța. **11)** Specie de antilopă de talie mare, care trăiește în sudul Asiei – Puternic.

**VERTICAL:** **1)** Mărimi stelare. **2)** Adepți ai teoriei potrivit căreia populația globului ar crește în proporție geometrică, în timp ce mijloacele de existență cresc în proporție aritmetică. **3)** A ști din vechime – Constelație din emisfera australă care cuprinde 146 de stele vizibile cu ochiul liber, numită și Săgetătorul. **4)** Cui de potcoavă – Nicolae Herlea – Legendă (abr.). **5)** Măsură de suprafață – Dispariție. **6)** Cale ferată periferică – Sus, sus! **7)** Curelușă de meșină – „American Council of Life Insurers” (siglă). **8)** Vechi dans de origine italiană sau spaniolă, cu caracter ceremonios, lent – Stai! Oprește! **9)** Varietate de cuarț de diferite culori, folosită ca piatră semiprețioasă – Țară balcanică. **10)** Adevărat – Îngrijire medicală. **11)** Pământ jilav – Corturile nomazilor.

**Dicționar:** DIA, SCI.

# LITERARĂ

	1	2	3	4	5	6	7	8
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								

**ORIZONTAL:** **1)** Scriitorul moldovean care în numărul din 1 decembrie 1875 al revistei ieșene „Convorbiri literare” a publicat povestea „Capra cu trei iezi” (Ion). **2)** Prozatorul de sorginte transilvană, a debutat cu schița „Codrea”, în revista „Luceafărul”, la 1 decembrie 1908 (Liviu). **3)** Numele științific al clasei păsărilor – Dragoste. **4)** Rang boieresc (od.) – Platon Pardău – Apar primii apicultori! **5)** Tipăriturile despre literatura și limba română din secolele XVI, XVII și XVIII (trei volume) îi aparțin lui Gorge Pascu (n. 1.12.11882). **6)** „Poem în...”, volum de versuri semnat de Florența Albu (n. 1.12.1934) – Curse! **7)** „Fiica boierului” din nuvela scrisă de rusul Nikolai M. Karamzin, în 1792 (n.1.12.1766).

**VERTICAL:** **1)** Primul director al Editurii „Porțile Orientului”, fondată la Iași, la 1 decembrie 1992 (Boris). **2)** Publicația modernistă „Gândul nostru” a apărut la Iași, la 1.12.1921, sub îngrijirea lui Ștefan

Braborescu, Sandu Teleajen și Emil Serghie. **3)** Abanos – În întregime. **4)** Făcut scrum – „Pastorul Hall”, eroul piesei de teatru scrisă în 1939 de Ernst Toller (n. 1.12.1893). **5)** Neon (simbol) – Luna anului din titlul unui volum de proză semnat de Platon Pardău (n.1.12.1934), scris în 1974, „când crește iarba” (var.). **6)** Scară muzicală – Vai! (reg.). **7)** 1918 ca reper pentru acest careu – Creația muzicală a lui Nicolae Bretan (d. 1.12.1968) după poemul eminescian al lui Mihai Eminescu, în 1921. **8)** E negru în titlul romanului scris de Cezar Petrescu, în 1932, scriitorul născut la Hodora-Cotnari, județul Iași, la 1.12.1892 – Orașul unde a apărut primul număr al revistei literare „Mihai Eminescu”, la 1 decembrie 1903, sub redacția lui Constantin Cihan.

**Dicționar:** AVES, IAI.

## CARTEA DE ISTORIE\*

(Biverb cu incastru anagramat: 4 + 6 + 5 = XXXXXX XXXXAXXXXX)



\* Titlul cărții publicată de Iuliu Maniu în 1934: 6, 10.

# ALBEI-IULII \*

Vasile Voiculescu

De tace azi tunul și nu-și iau avântul  
Cohortele-ntoarse, în lipsa lor sus  
Să bubuie ... (1), să tune cuvântul,  
Să fulgere ... (2) în spartul Apus.

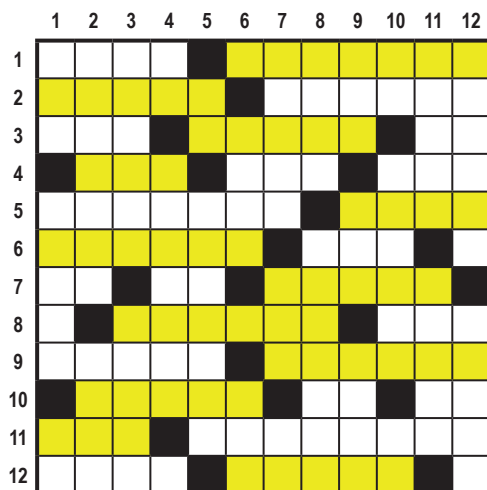
Olatul cel mare rotit e de ulii  
Și nu-i nici o ... (3) țintindu-i din zbor,  
Dar ... (1) viteze mereu Albei-Iulii  
Vestească-i plinirea unicului ... (4):

Regească cetate de ... (5) a Unirii  
Pecetie pusă pe-Ardealul ... (6),  
Tu ... (7) a jertfei, stîndard dezrobirii,  
Ești scaun dreptății, cea făr' de istov.

În tine rodește de-a ... (8) un sânge,  
Ce-n cazne vărsară cristoșii ... (9),  
Năprasnica ... (10) destinul nu-l frînge,  
O Iulie-Albă, odraslele-ți strînge (11):  
Zbucni-va-nviera hotarelor ... (12).

1941, noiembrie, 25

\* Poezie din volumul *Întrezăriri* (1939), ciclul *Transilvania*.



## Celelalte definiții

**ORIZONTAL:** 1) A reproduce. 2) Gladiador care lupta în arenă (antic.). 3) Actor de pantomimă – Vodă! 4) Vine de la Nicolae – Podoabă facială. 5) Echitație. 6) Dinastie legendară chineză. 7) Cămașă rustică – Împreună. 8) Localitate în Croația. 9) Construcție de formă cilindrică. 10) Măsură de suprafață – Vas de lut. 11) Program transmis prin radio sau prin televiziune. 12) Astru.

**VERTICAL:** 1) Republica San Marino (siglă) – Tumoare benignă de forma unei pungi cu lichid – Fes! 2) Omiterea vocalei finale a unui cuvânt, când cuvântul următor începe cu o vocală – Segment abdominal, la insecte. 3) Oameni calmi, blajini – Podiș în Turcia. 4) Puse în tavă! – A se răzvrăti. 5) Ape în Japonia! – Acoperite cu picături de apă din anumite dimineți. 6) Universitate (abr.) – Ambulanță divizionară (abr. milit.). 7) Permis de trecere – Mircea Radu Iacoban – Cuier! 8) Porțiuni dintr-o linie curbă – Persoană simpatică. 9) Scaunul călărețului (var.) – Râu în Bulgaria, afluent al Dunării (135 km) – Orașel în Elveția. 10) Bună la inimă! – A doua soție a lui Alexandru cel Bun, înmormântată la mănăstirea Bistrița, la 2 noiembrie 1418 – În cuie! 11) Must scurs din boabele de struguri înainte de a fi puse la teasc – Gaz incolor și inodor folosit la umplerea becurilor și a tuburilor luminescente. 12) Lucru risipit – Scrisoare scurtă de câteva rânduri.

**Dicționar:** HIA, SRB, URIT, VIT, BRIG.



# VEACUL UNIRII

Mihai Beniuc

Sunt unul ce se pierde între unii  
Având la fel . . . (1;sg.) străbunii,  
Iobagi, . . . (2) și poate și haiduci  
Pe cari cu vorba nu puteai să-i duci.

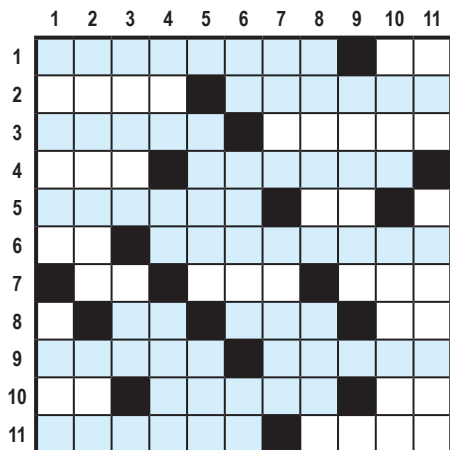
Pe . . . (3) l-au știut și personal  
Cântând din . . . (4) ori mergând pe cal  
Și tot vorbea mereu de-o vacă . . . (5),  
Pe care o știa moțimea-ntreagă.

Era poate-mpăratul . . . (6)  
Ce și pe Horia l-a făcut un . . . (8-I),  
Istoria s-o mintă și să-l roadă.

Știa doar . . . (3) cu-o veni . . . (8-II) veac  
Ce-o fi pe plac și omului . . . (9-I) –  
Deasupra nobililor . . . (9-II) să cadă.

P.S. Mormântul său și cu stejarul Horii  
La . . . (10)-s stâlpii falnicei istorii  
Ce țin în slavă gloria . . . (11)  
Menită-așa cum e să și rămână.

Din volumul „Vlășia mea”, Albatros, București,  
1987, p.99



## Celelalte definiții

**ORIZONTAL:** 1) Scriere veche. 2) Diviziune administrativă în Egiptul antic. 3) Pâine dusă la biserică în ajunul sărbătorilor pentru a fi binecuvântată de preot și a servi la împărțășanie. 4) Prefix la ureche. 5) Vere! 6) Floarea albastră. 7) Pană de lemn – „Xtreme Gaming Online” (siglă) – Înscrise la raliu! 8) Aere! 10) Vas de lut – Afirmație. 11) Avânt.

**VERTICAL:** 1) Protuberanță a osului occipital (pl.) – Simplu. 2) Miei mici (pop.) – Vorbă pe fir. 3) Localitate amintită în „Creanga de aur”, de Mihail Sadoveanu – Formație muzicală. 4) Animal tibetan – Gem! – Zeu egiptean cu chip de șarpe (mit.). 5) Medicament dimetric – Cu sensul „recent”. 6) În stoc! – În preajmă – Negație. 7) Afluent al Trotușului – Oraș în Australia. 8) A zdrobi – „Toronto Outdoor Art Exhibition” (siglă). 9) Veșnică. 10) Semn de cinstire – Țesătură deasă și fină din fire de in. 11) Cheamă pisicile – Locuitor din vechiul stat sclavagist situat pe fluviul Tigr.

**Dicționar:** NOMA, SATA, CEN, ASĂU.

## TITLUL

(6, 6)

Licu IVIREANU

# HORA UNIRII ETERNE

Ion Iancu Lefter

Jucăm Hora Unirii cu-alde  
Bălcescu, . . . (1) și Mihai,  
. . . (2; nom.) cern mai calde,  
de miere-s sunetele-n grai.

La Alba Iulia și Craiova,  
la Cluj-Napoca și . . . (3),  
În . . . (4) se-aprinde slova  
iubirii sfinte de Carpați.

La Iași și București, . . . (5)  
se-ntinde Hora-n vechi hotare,  
peste pădurile de brad  
spumegă românescul . . . (6).

De doine-s păsările pline,  
joacă și morții din mormânt  
de bucurie că, în fine,  
e-ntregă Țara pe . . . (7)

și vindecată e de rană  
precum, de . . . (8), -o . . . (9),  
căci sora noastră Transilvană  
s-a reîntors în . . . (10).

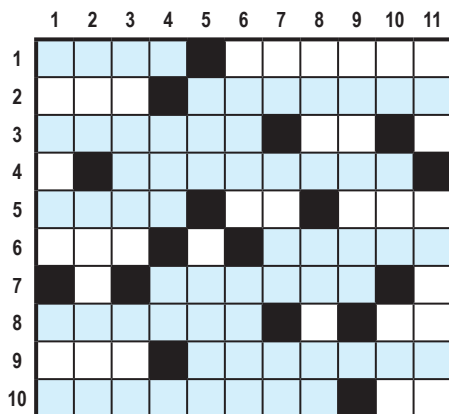
Eternă Horă carpatină,  
te vom lăsa de moștenire,  
pentru acei care-or să vină  
în glorioasa-ți strălucire.

(20. XI. 1988)

## Celelalte definiții

**ORIZONTAL:** 1) De multe ori. 2) Băutură grecească. 3) Ion Frunzetti. 5) La pian!  
– Etaj. 6) Rumegător nordic. 8) Bărbat. 9) Din huilă! 10) Zel!

**VERTICAL:** 1) Mamifer de talie mare din America – Tavernă în Anglia (abr.). 2)  
A roade – A strânge prin suprapunere. 3) Nume masculin maghiar – Județ din sud.  
4) La bardă! – Cupă! 5) Spus la ureche – Copil. 6) Prieteni – Munte în China (6714  
m). 7) Afirmatie – Lac pe Transalpina – Aere! 8) Radical chimic – Vine de la Ion. 9)  
Asfixiat. 10) În cerc! – Prețios – Graminee. 11) Acea – Izvor mineral cald.



**Dicționar:** UIL, PUB, MERU,  
OAȘA.

**TITLUL**

(6, 6)

**Toader NEGARA**

## ARITMOGRIF

12	10	4	7	13	1	14	8	19	4	10
13	8	3	12	1	2	3	4	11	1	1
5	4	10	11	8	3	1	12	10	11	6
4	15	8	11	10	1	12	16	8	2	11
5	4	3	14	12	4	3	17	8	7	8
16	4	10	8	11	3	1	10	4	10	8
18	4	10	7	4	5	4	10	8	7	8
5	4	10	8	5	6	15	1	3	10	8
15	8	4	5	6	7	18	2	5	8	10
15	1	10	4	14	8	12	4	3	17	8
18	2	4	7	4	9	2	4	16	8	1
5	2	13	1	1	10	11	1	12	10	1
12	9	1	3	10	8	7	8	4	13	8
11	8	1	3	10	11	8	17	1	11	8

**ORIZONTAL:** Titluri de poezii din volumul **Ograda eternă** al poetului Ion Iancu Lefter (coloana rasterată), născut la Gura Albești (Vaslui), la 28.09.1940 (d. 01.03.1990), volum apărut la PIM, Iași, 2018, cu postfața „Poetul și Unirea”, de Dan Ravaru.

	1	2	3	4
1	8	9	1	3
2	11	10	2	4
3	5	15	12	16
4	6	14	13	7

## LIRICĂ

	1	2	3	
1				
2				
3		G		
4				
5				

**ORIZONTAL:** 1) Os pereche care formează partea anterioară a bazinului la oameni. 2) Localitate în Cehia. 3) Specie de lăcustă. 4) Sat în județul Harghita. 5) Unitate monetară din Libia și Algeria.

**VERTICAL:** 1) Stropiți cu apă. 2) Oraș în Suedia. 3) Curelușă de meșină.

Pe coloanele verticale rasterate: titlul poeziei pe care Vasile Alecsandri o publică în revista „Convorbiri literare”, la 1 decembrie 1871, o odă închinată martirilor libertății și, deopotrivă, pastel al fenomenului boreal.

## ARITMOGRILĂ

**ORIZONTAL:** 1) Cui de potcoavă. 2) Numele a cinci cursuri de apă în Marea Britanie. 3) A palmui (argou). 4) Prefix pentru „nisip”.

**VERTICAL:** 1) Baie. 2) „Association of Vascular and Interventional Radiographers” (siglă). 3) Mici ambarcațiuni sportive. 4) Arbore de pe malurile râurilor de munte.

\*

De la 1-16: Scriitor român și titlul unui roman de aventuri a cărei acțiune e plasată în epoca unirii Țărilor Române de Mihai Viteazul: 4, 3; 9.

## MAREA SĂRBĂTOARE

(Biverb anagramat: 5 + 5 + 6 = 10, 6)



## CRONOGRAM

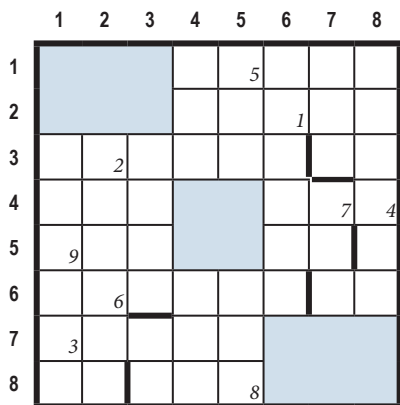
ȘTIAȚI?

ALEXANDRU VAIDA-VOEVOD S-A NĂSCUT ÎN ANUL...  
ÎN OLPRET, AZI BOBÂLNA. NU?

TE AJUT EU.

SPUNE, VREI?

## FANTEZIE



**ORIZONTAL:** 1) Centură militară. 2) Cutiile așezate sub focarele unor sobe, ale unor cazane etc., în care se colectează reziduurile arse. 3) Sprinteni în mișcări – 2, 3 segmente! 4) Adresare pe un ton

ridicat. 5) Excludere din rândul bisericii. 6) Grăbitul mersului (pl.) – Primele vocale! 7) Șiretul sau cureaua cu care se strâng ȋtarii în jurul mijlocului. 8) Cămăși rustice – Persoană care se ocupă cu afaceri ilicite mărunte.

**VERTICAL:** 1) Amerindieni din Antilele Mici, Brazilia, Venezuela etc. 2) Înflăcărări creatoare. 3) Lăcomie – Județul Argeș (abr.). 4) Pâinică făcută din aluat nedospit (reg.). 5) Accese de răs sau de plâns. 6) Veche cetate turcească – Intrarea în mină! 7) Indică trecerea timpului (pl.) – Masă minerală lichidă incandescentă, aruncată de un vulcan în erupție. 8) Persoana care contestă.

1 2 3 4 5 6 7 8 9

## PARTICIPANȚI

(Triverb anagramat:  
5, 1, 2, 3, 1 = 3, 2, 7)

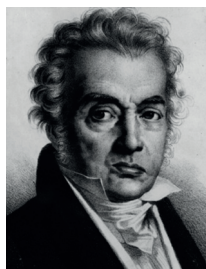
BBBBBBB  
SS

(Biverb anagramat:  
5, 2, 1, 3, 1 = 5, 7)

K M<sub>x</sub>S K

(Dublă metagramă anagramată:  
XXXXD + XXXXXNX = 6, 6)

O L



Jacues Louis



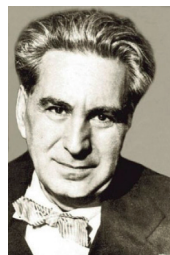
Gottgold Ephraim

(Metagramă anagramată:  
XXXX + XXXXNXXXX = 6, 7)

L



Traian



George

(Biverb cu incastu anagramat:  
7 + 4 = MXXXX XXXXXXX)



**CENTENARUL**  
(Criptografie eliptică anagramată:  
(5) + 6 = 1, 4, 2, 3)



Petre



Șt. Aug.

## PROVINCIIILE

(Rebo anagramat: 3 + 4 = 7)



(Metagramă anagramată:  
XXXUX - XXXAX)



(Monoverb ilustrat: 4-9)



(Monoverb cu incastru anagramat:  
6 + 5 = TXXXXXXXXXXXX)



## SĂRBĂTOAREA...

(Metagramă anagramată:  
XXiXX + XXX = 8)

T



## ...ORAȘULUI

(Metafrazifon anagramat:  
5 + 4 = 4, 5)

Poezie de Mihai Eminescu;

(C = B)

Operă de Giuseppe Verdi.

(D = i)

## PARTICIPANT

(Triverb cu incastru anagramat:

4 + 5 + 4 = XXXXXX XXCXX - XXX)





## DEZLEGĂRILE

**P.3:** 1918.  $1600 + 200 = 1800$ ;  $100 - 41 = 59$ ;  $1700 + 159 = 1859$ ;  $9 + 50 = 59$ ;  $1709 + 209 = 1918$ .

**P.4:** ALBA IULIA – MA – PEZZEN – A – TAR – RL – SIGISMUND – ILF – DAVID – AE – LOIC – RA – CASA – I – LATINA – RTL – EMILIA – VAMI – OPOS – CALARE – ZN – TAIA – ETIL – LECA – PRAGA – E – ODA – COCOR – MV – TAPPE – ALIATI. **P.6:** BARLAD – PAPINA – A – RUGINOASA – L – RI – CIVIL – ISAC – BARA – OCEI – IDA – OCA – ARHIVE – UZ – SOLESTI – AMAN – IVELA – TUN – MAI – ETE – SAVEL – RO – LS – NIT – ESENIN – U – IA – AS – CUE – E – POP – SPIRU – GPS – ANINEANU – FRAC – SULTANA – BOICU. **P.9:** RACUSORI – ELECTRET – ABASIDZE – CASCADER – MINIMALA – SUPRAPUS – FLASNETA – PINTILIE – PATRUPED. *Orașul unirii:* ALBA IULIA (balalaici). **P.10:** ACOLADA – FILEURI – ECARLAT – SIRINGA – VOIAJOR – APOTEMA – FOTONIC – EPATARI. *Săritura calului:* IULIU HOSSU, IULIU MANIU. **P.11:** *Provinciile:* TRANSILVANIA, BANAT, CRIȘANA, MARAMUREȘ. *Aritmogrif:* CAMPENI – ZLATNA – ABRUD – HATEG – LIPOVA – LUGOJ – ALES D – SIGHET – FAGARAS. *Triunghi:* DRAGOMIR – ROMANIA – AMINTI – GANEA – ONTA – MII – IA – R. *Patriarhul:* MIRON CRISTEA (romanițe + sică). **P.12:** GOLDISA – OCUP – POP – GS – CHORA – ACA – HRAF – SUCO – ARO – CRISTEA – UTU – SOGI – LUPU – REE. **P.13:** LACONIC – URALI – NR – CONACHI – AGA – CONS – CASALOT – INTRARE – UTA – IUDA. *Istoricii:* CUPID – LICAR – OVALA – PAING – OSTEO – TACAM – ELEVI – LEBAR. **P.14:** ALEXANDRU VAIDA-VOEVOD. GHEORGHE POP DE BĂSEȘTI. FINET – OP – SA – COPCI. **P.15:** MADAM – ULEMA – SEDAN – ACARI – IULIU. *Carte de vizită:* MAREA ADUNARE NAȚIONALĂ. *Acte istorice:* DECLARAȚIE (lei + catâr + ied); PROCLAMAȚIE (milacop + țâr); REZOLUȚIE (zorele + tuia). *Prin țară:* BABADAG – CALAN – SIBIU – CALAFAT – ANINA – AZUGA – ZALAU – BEIUS – CARACAL. **P.16:** SERBAN – FLEVA – UNIRE – BRETAN – AE – ASTRA – IST – STI – MANIU – O – SCULY – TTM – FN – CULA – SIA – TSE – O – C – APA – AASS – ALECSANDRI – C – LEALI – URANIU – AM – IAC – ABIL – POP – LUCACIU – BARSESCU – ION. 1 DECEMBRIE (ied + cerbi + mâț + reni). **P.18:** MASCA – APAREA – MACARA – AGREA – GLII – BIVALV – NT – APARAT – A – IHA – ITAN – CN – TURNEU – AGA – USCHITA – RUS – DIA – RACHETA – IESLE – LACAT – NIUE – SILIRE – NILGAU – TARE. **P.19:** CREANGA – A – REBREANU – AVES – AMOR – CIN – PP – API – ISTORIE – A – UTOPIA – RS – NATALIA – I. *Cartea de istorie:* UNIREA ARDEALULUI (uliu + alunar + eider). **P.20:** REDA – GLASURI – SLOVA – ARENAR – MIM – PUSCA – VO – DOR – NAE – NAS – CALARIT – VECI – HRISOV – HIA – T – IE – CU – MATCA – S – PURURI – SRB – TURLA – IOBAGI – ROATA – AR – OL – FII – EMISIUNE – STEA – DRAGI – T. **P.21:** INAINȚAS – OP – NOMA – OSTENI – IANCU – ARTOS – OTI – FLUIER – NEAGRA – VR – A – IN – MINCINOS – IC – XGO – ALI – U – OS – ALT – AR – SARAC – DOMNI – OL – TEBEA – DA – ROMANA – ELAN. *Titlu:* VEACUL UNIRII. **P.22:** CUZA – ADESEA – UZO – OMATURI – GALATI – IF – A – U – TRICOLOR – ARAD – IA – CAT – REN – B – SOARE – P – PAMANT – R – PLOAIE – I – OM – UIL – ARATURA – BATATURA – ZL. *Titlu:* OGRADA ETERNĂ. **P.23:** STALPI DE HAT, PENSIONARII, CATRE NISTRU, AVERTISMENT, CAND SANGELE, MATERNITATE, BAT LACATELE, CATE CUVINTE, VEACUL BOCET, VITA DE SANGE, BOALA FOAMEI, COPII TRISTI, SFINTELE APE, REINTREGIRE. *Lirică:* PUBIS – ODORI – HAGAB – OTENI – DINAR. *Aritmogrifă:* CAIA – AVON – DILI – AREN. **P.24:** *Marea sărbătoare:* CENTENARUL UNIRII (elani + nurci + nutrie). *Cronogram:* 1872. *Fantezie:* CENTIRON – CENSARE – ALERTI – EG – RASTEALA – ANATEMA – T – IUTIRI – VO – BRACINAR – II – GAINAR. **P.25:** POP DE BĂSEȘTI (șapte b pe doi s); MIRON CRISTEA (între ca m ori s); VASILE GOLDIȘ (David + Lessing); VASILE LUCACIU (Vuia + Călinescu); MIRON CRISTEA (castori + reni). O SUTĂ DE ANI (Țuța + Doinaș). **P.26:** CRIȘANA (rac + asin); BANAT (bănuț); MARAMUREȘ (măr + mure); TRANSILVANIA (narval + asini). CENTENAR (câine + ren). ALBA IULIA (Lacul + Aida). ȘTEFAN CICIO-POP (focă + ponei + șpit). **P.28:** HALDANE – SUCEAVA – BACAU – OPERA – CHIMIST – DUBAI – EVEREST – ALBA IULIA – NOSIEVICI.

# 1 DECEMBRIE

1	9	8	10	D 1	8	11	2
2	13	14	3	E 2	8	15	8
3		5	8	C 3	8	14	
4		12	18	E 2	6	8	
5	3	9	7	M 4	7	13	16
6		1	14	B 5	8	7	
7	2	15	2	R 6	2	13	16
8	8	10	5	I 7	14	10	7
9	11	12	13	E 2	15	7	3

1) Biolog britanic, a adus contribuții în domeniul evoluției geneticii, biochimiei și al problemelor filozofice ale științelor naturii (John Burdon Sanderson; d.1 decembrie 1964). 2) Orașul din Bucovina unde s-a născut la 1 decembrie 1962 Florin Cântec, istoric literar și eseist. 3) Orașul din Moldova, locul natal al lingvistului și istoricului literar Giorge Pascu (n. 1 decembrie 1882). 4) Creația muzicală a lui Serghei Prokofiev, „Dragostea celor trei portocale”, creată pe libretul propriu scris după piesa lui Carlo Gozzi, dirijată de autor în premieră la 1 decembrie 1921, la Chicago. 5) Savantul german Martin Heinrich Klaproth (n. 1 decembrie 1748), a descoperit zirconiu și uraniu (1789), titanul (1795) și cromul (1797). 6) Orașul din Emiratele Arabe Unite unde, la 1 decembrie 1999 s-a inaugurat hotelul „Burj al-Arab”, cel mai înalt din lume (321 m.). 7) Militar și geodez englez, al cărui nume a fost atribuit de britanici celui mai înalt vârf de pe pământ, din Munții Himalaya (Sir George; d. 1 decembrie 1866). 8) Orașul unde a avut loc la 1 decembrie 1918 *Marea Adunare Națională* cu participarea a peste 100.000 de români veniți din toate ținuturile Transilvaniei și Banatului. Cu acest prilej Vasile Goldiș citește textul Rezoluției de unire a Transilvaniei cu România (2 cuv.). 9) Compozitor român, fondator, președinte și dirijor al corului Societății Filarmonice din Suceava, născut la 1 decembrie 1833 (Ștefan).

Coordonatorul colecției: Serghei COLOȘENCO  
Culegere text: Constantin Romete  
Tehnoredactare: Bogdan Artene  
ISBN 978-606-573-436-4

Apărut: 2018  
Editura SFERA, Bârlad  
Str. C. Hamangiu nr. 15  
Tipărit la S.C. IRIMPEX S.R.L. Bârlad

**Plachetă apărută sub egida  
Casei de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza”  
Bârlad**